

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

DIREKTORAT ZA INFORMATIKO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 86 51

F: 01 478 86 49

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Urad RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 010-480-JU/2012/4

Datum: 5.11.2015

Zadeva: PREDLOG 3611: Uporaba odprtokodne programske opreme v javni upravi
– odgovor

Dne 22. 10. 2015 smo na Ministrstvo za javno upravo prejeli predlog 3611 o uporabi odprtokodne programske opreme in vam v nadaljevanju posredujemo odgovor.

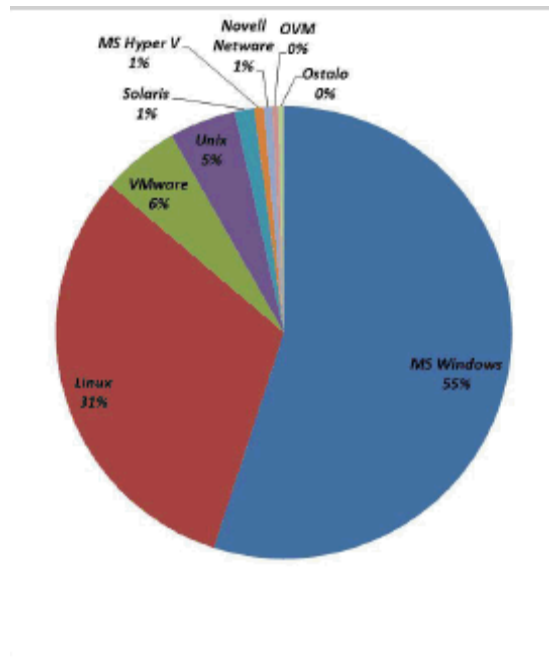
["http://www.predlagam.vladi.si/webroot/idea/view/3611](http://www.predlagam.vladi.si/webroot/idea/view/3611)

Vladi predlagam, v vsej javni upravi namesto drage licenčne programske opreme uvede programe na osnovi odprte kode. Državna (in javna) uprava letno porabi nekaj milijonov evrov za nakup in vzdrževanje licenc za monopolne komercialne operacijske sisteme in programe (predvsem Microsoftove), ob tem pa imata na razpolago prosto dostopne (brezplačne), po funkcionalnosti pa povsem enakovredne programe na osnovi odprte kode (OpenOffice). Izgovor, da za te programe ni podpore, verjetno ne zdrži, saj bi lahko država samo z enoletnim prihrankom zaposlila in usposobila dovolj računalničarjev za vzdrževanje in podporo uporabnikom, od tu naprej pa samo še sešteva prihranke."

Odgovor MJU:

Informacijske rešitve v državni upravi stremijo k cilju racionalizacije in poenotenja informacijskih rešitev. Zato je Vlada RS sprejela zakon, ki predpisuje centralizacijo državne informatike ter vzpostavitve infrastrukture za državni računalniški oblak. Pri izvedbi tega projekta je predvidena tudi uporaba odprtokodnih rešitev in okolij. Potrebno je poudariti, da univerzalnih rešitev, kar zadeva sistemska okolja in orodja, ni. To pomeni, da ena rešitev oziroma okolje ni ustrezno za raznovrstne poslovne zahteve organov. Odprtokodne rešitve in okolja že sedaj uporabljamo tam, kjer se je to izkazalo za smiselno in učinkovito.

Uporaba različnih okolij (glej sliko) kaže, da je zastopanost strukture operacijskih sistemov po posameznih organih državne uprave precej razpršena in različna.

Slika: zastopanost strukture operacijskih sistemov po posameznih organih državne uprave

Nakup in vpeljava nove informacijske rešitve ali okolja poteka tako, da se pred naročilom izvede analiza ustreznosti različnih rešitev in okolij, ki so tehnološko in ekonomsko ustrezna.

Pri odločanju je potrebno upoštevati prednosti in slabosti odprtokodnih rešitev:

- nižji stroški nabave, manjša varnostna izpostavljenost, posledično manj kibernetiskih napadov na programsko opremo;
- slabost odprtokodne programske opreme so nedokončani izdelki, saj veliko programske opreme ne doseže končnega izdelka, ampak ostane v tako imenovani beta fazi razvoja.
- pomanjkljiva podpora, ki ni ustrezno zagotovljena ali pa je slabo izvedena, kar je v kritičnih informacijskih sistemih državne uprave izredno pomemben element.

Pri odločitvi o izbiri in nakupu systemske programske opreme moramo pred nakupom in odločitvijo o tehnološki ustreznosti okolja narediti tudi oceno stroškov lastništva (*Totalcostofownership* - TCO). Ta nujno vključuje tudi stroške povezane s posodabljanjem in upravljanjem sistemov ter stroške izobraževanja in usposabljanja uporabnikov in upravljavcev (administratorjev).

Potrebno je ločiti med odprtokodnimi in brezplačnimi rešitvami. Niso vse brezplačne rešitve odprtokodne in niso vse odprtokodne rešitve brezplačne.

Mnoge analize in izkušnje namreč kažejo, da so stroški lastništva plačljive programske opreme pogosto nižji od brezplačne programske opreme. Upoštevati je treba, da rešitve, ki so prilagojene za domačo uporabo, niso primerne za poslovno uporabo. Za kompleksne poslovne rešitve je pomembna zanesljiva podpora ponudnika rešitve, ki zagotavlja redno nadgrajevanje in posodobitve ter ustrezno tehnično podporo. Te storitve pa nikakor niso brezplačne.

Poleg tega številne rešitve ne vključujejo ustreznih gradnikov, ki bi omogočali centralno upravljanje in nadzor.

V državni upravi že sedaj uporabljamo množico programov (kot nadomestna ali primarna orodja), ki sicer niso odprtokodni, so pa brezplačni.

Primer uporabe odprtokodne rešitve v državnih organih je projekt Vrhovnega sodišča, kjer so v svoje poslovanje, uspešno uvedli OpenOffice. Enako velja tudi za projekt enotnih spletnih strani državne uprave, ki v celoti temelji na odprtokodni platformi Typo3 in predstavlja eno največjih namestitev v Evropi.

Država po uporabi odprtokodnih rešitev bistveno ne zaostaja za rešitvami, ki jih uporabljajo v gospodarstvu, na nekaterih delih jih celot prehiteva.

Izbira Windows operacijskega sistema (plačljive programske opreme) na strani odjemalcev oziroma delovnih postaj je pogojena z dolgo zgodovino razvoja informacijskih sistemov v državni upravi, ki segajo v leto 1991. V tem obdobju je bilo razvito veliko število aplikacij in nameščenih veliko število podpornih sistemov (npr. za elektronsko pošto, pisarniško poslovanje, finančno poslovanje, datotečne in tiskalniške storitve), ki temeljijo na plačljivi sistemski programski opremi.

Veliko rešitev, ki jih trenutno uporabljamo, tako v državni upravi kot tudi v gospodarstvu, je namreč razvitih in prilagojenih za delovanje v okoljih, ki so plačljivi. Veliko aplikacij je napisanih na način, da že vključujejo funkcionalnosti, ki so vgrajene v npr. Windows operacijski sistem. Zamenjava takih aplikacij je tudi s stališča stroškov, povezanih z zamenjavo, kratkoročno povsem neupravičena.

Pri izvedbi projekta reorganizacije informatike v državni upravi upoštevamo strokovne, finančne in, ekonomske kriterije ter vzpostavljamo rešitve, ki so racionalne in prilagodljive hitrim spremembam na področju IT.

S spoštovanjem,

mag. Jurij Bertok
generalni direktor